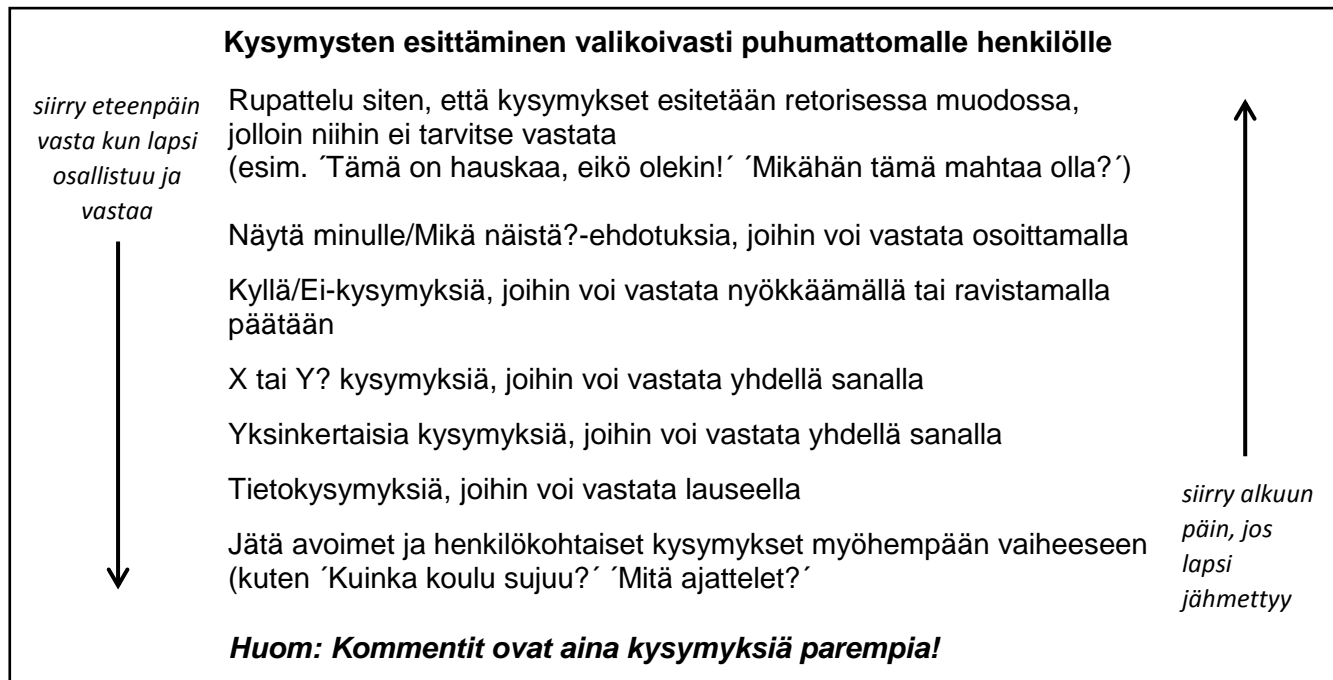

Vapaamuotoisia tapoja edetä kahdenkeskisessä vuorovaikutuksessa vaihe vaiheelta

1. Asteittainen kysymysten esittäminen, lapsen tahtiin

2. Puhuminen vanhemman tai ystävän kautta

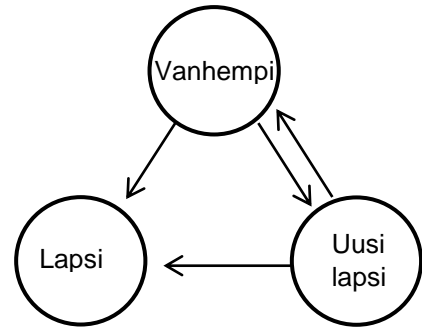
- Käytä vanhempia tai ystäviä 'välittäjinä'
- Tarjoa heille paikkaa, jossa he voivat puhua yhdessä, esim. 'Te kaksi voisitte mennä tuonne kirjanurkkaukseen ja keskustella siellä suunnitelmasta' (säilytä etäisyytesi ja/tai esitä olevasi keskittynyt johonkin muuhun)
- Kysy ystävän/vanhemman kautta, esim. 'Voisitko kysyä Pialta mihin hän on laittanut vihkonsa?' 'Sinulla on varmaan joku lempiopettaja – tiedätkö, äiti, kuka on Juholle mieleisin?' (*valmista vanhempia kysymään sama kysymys lapseltaan vastaamisen sijaan!*)
- Pyydä lasta puhumaan ystävän/vanhemman kautta, esim. 'Kerro Benille, keiden pöydässä haluat istua ja selvitetään asia!'
- Siirry kauemmaksi tai käänny pois päin, jotta keskustelu on kahdenkeskinen
- Siirry asteittain lähemmäksi, kunnes lapsi puhuu vanhemmalle/ystävälle sinun läsnä ollessasi
- Ei kestä kauaa ennen kuin lapsi vastaa suoraan sinulle, odottamatta, että vanhempi/ystävä kysyy kysymyksen uudelleen.

3. Varmista, etteivät vanhemmat vie lapselta tarvetta puhua

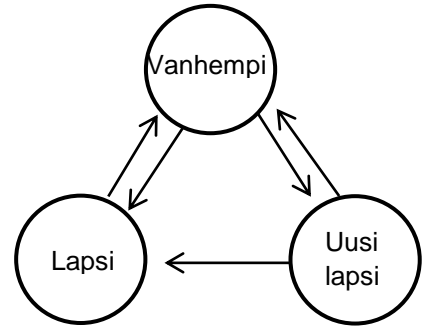
- Auta vanhempia toimimaan niin, etteivät he vastaa lapsen puolesta (ks. Ohjelehtinen nro 12: *Vastaanko lapseni puolesta?*)
- Vanhemman ei tulisi antaa lapsen vastata kuiskaten korvaansa (vaan siirtyä paikkaan, jossa lapsi voi puhua kasvotusten)

4. Kolmiotaktiikka

- a) Vanhempi puhuu molemmille lapsille erikseen, kysyen tarvittaessa uuden lapsen kommentit tai kysymykset uudelleen omalta lapseltaan siten, että lapsi voi vastata elein kyllä/ei. Kun lapsi alkaa lämmetä, vanhempi alkaa käyttää 'X vai Y'-kysymyksiä ja odottaa 5 sekuntia rohkaistakseen yhden sanan vastauksia.

- b) Lapsi alkaa puhua vanhemmalle. Vanhempi siirtää vuorovaikutusten sisältöjä siten, että molemmat lapset voivat osallistua samaan keskusteluun. Kun lapsi vastaa yhdellä sanalla helposti, vanhempi alkaa kysellä yleisempiä kysymyksiä.

- c) Lapsi puhuu vanhemmalle enemmän ja alkaa kommentoida yleisemmin. Vanhempi jatkaa uuden lapsen kysymysten toistamista lapselleen, mutta odottaa ensin 5 kokonaista sekuntia. Vanhempi pitää myös 5 sekunnin tauon ennen kuin vastaa uudelle lapselle, antaen lapselleen mahdollisuuden vastata suoraan itse.

